

Kouvolan kaupunki
kirjaamo@kouvola.fi

Kouvolan kaupungin lausuntopyyntö 22.12.2023

**Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto,
Lintukymmin Natura-arviointi, ranta-osayleiskaavan muutos, maanomistajien aloitteet
2020**

Kouvolan kaupunki pyytää Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista lausuntoa otsikon mukaisessa kaavahankkeessa tehtyyn arviointiin Pyhäjärven Natura-alueeseen (FI0406003) kohdistuvista vaikutuksista.

Arvioinnissa kaavaehdotusta ja sen kaavamerkintöjä on kuvattu niukasti ja osin epätäsmällisesti. Suunnittelualueelle osoitetut 4 rantarakennuspaikkaa sijoittuvat niin lähelle rantaa, että niihin liittyy MRL 72 §:n tarkoittama ranta-alueiden suunnittelutarve. Suunnitellun rakentamisen katsotaan tukeutuvan vesialueen läheisyyteen ja rakentamiseen tulisi vaikuttamaan rantaintressi. Rakennuspaikkojen etäisyydeksi rantaviivasta on esitetty noin 50 -150 metriä. Rakennuspaikkojen ja rannan väliin on esitetty nykyisin metsäinen väli, jonka maankäytöksi on yleiskaavassa osoitettu lähivirkistysalue (VL). Alueeseen liittyy yleiskaavamääräys, joka edellyttää ympäristön säilyttämistä. Kaavamääräyksen mukaan *alueella ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman lupaa (toimenpiderajoitus; MRL 128 §).*

Arviointi sisältää vain yleisiä kuvauksia ja pintapuolisen koosteen olemassa olevista tiedoista. Arvioinnissa ja kaavasuunnittelussa ei olla perehdytty alueella tehtyihin linnustoselvityksiin ja suunnitelmiin. Pyhäjärven Natura-alueen (ml. Lintukymi) linnustoa on selvitetty 2000-luvun aikana useissa yhteyksissä lukuisina vuosina. Viimeisen kymmenen vuoden ajalta alueella on tehty neljä linnustoselvitystä. Pyhäjärven Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma on tehty v. 2007. Natura-tietolomakkeen linnusto ja muu lajisto on arvioinnissa asianmukaisesti kuvattu, mutta johtopäätökset perustuvat yleiseen tietämykseen lajien

5.4.2023

ekologiasta ilman aluekohtaista selvityksiin perustuvaa tietoa hankealueen merkityksestä.

Arvioinnissa ei ole noudatettu asianmukaista varovaisuusperiaatetta. Kaikkia mahdollisia välillisiä vaikutuksia rannan käyttöön ei ole huomioitu. Lähivirkistykseen osoitettu alue on ajatukseltaan laajemmin lähialueen asukkaille aktiivikäyttöön tarkoitettua virkistysaluetta. Suunniteltu rakentaminen kuitenkin johtaisi suurella todennäköisyydellä tilanteeseen, jossa esitetty lähivirkistysalue olisi vain uusien rakennuspaikkojen haltijoiden aktiivikäytössä. Suunniteltu rakentaminen tulisi lisäämään painetta ihmistoimintojen ja erilaisten aktiviteettien lisääntymiseen rannassa ja rakennuspaikkojen edustalla vesialueella. Käytäntö on toistuvasti osoittanut, että rantaan tukeutuvassa rakentamisessa kapeat vihreät kaistat rakennuspaikkojen ja rannan välissä ovat maankäytön ohjauksen kannalta vain näennäisiä. Tyypillisesti vastaavissa tilanteissa rakennuspaikkojen pihapiirit laajenevat reilusti rantaa kohti rakennusalueiden ulkopuolelle. Kaavamääräyksistä huolimatta viranomaisvalvonnalla rantaan suuntautuvaa rantarakentamispaikan laajentumista ei useinkaan voi pysäyttää. Yhdysvaikutuksia on käsitelty vain lyhyesti ja pintapuolisesti.

Johtopäätökset hankkeen vaikutuksista ovat puutteellisia ja epä johdonmukaisia. Vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä on arvioitu ainoastaan lievennystoimien (kaavamääräysten kiellot) kanssa. Hankkeen vaikutukset tulee arvioida ilman lievennystoimia. Mahdolliset lievennystoimet tai vaihtoehtoiset ratkaisut tulee esittää erikseen. Arvioinnissa ei ole kuvattu tarkemmin minkälaisilla kaavamääräyksillä tai vaihtoehtoilla riittävät lievennysvaikutukset olisi mahdollista saavuttaa. Hankealue on verrattain taajaan rakennetun lintuvesialueen rakentamatonta osaa, jossa on vielä häiriötöntä rantavyöhykettä ja läheisyydessä linnuston elinympäristöjä. Arvioinnissa asutuksen aiheuttamaa elinympäristön mahdollista asteittaista heikentämistä ei pidetä merkityksellisenä, koska pesivien ja alueella oleskelevien lintulajien elinympäristö ei ole korvaamaton. Toisaalta arvioinnissa kuitenkin heikentäviä vaikutuksia ei ole suljettu kokonaan pois, koska ranta katsotaan tarpeelliseksi rauhoittaa häiriöltä. Yksittäisen Natura-alueen sisällä vaikutuksia ei voida arvioida pelkästään kohteen pinta-alan tai samalla alueella sijaitsevien korvaavien elinympäristöjen perusteella, jos kysymys on saman alueen luontoarvojen asteittaisesta heikentymisestä.

Edellä mainituin perustein ELY-keskus toteaa Lintukymin Natura-arvioinnin puutteelliseksi ja johtopäätöksiltään riittämättömästi perustelluksi, jotta

5.4.2023

kaavan voisi hyväksyä. Kun arviointi on suoritettu, kaavaa hyväksyttäessä on oltava varma siitä, ettei suunnitelmalla tai hankkeella ole haitallisia vaikutuksia kyseiseen alueeseen. Tätä arvioitaessa on huomioitava, että tulee olla poissuljettavissa se, että hankkeella olisi tieteelliseltä kannalta olemassa perusteltuja epäilyjä sen aiheuttamista vaikutuksista.

Arviointia tulee täydentää huomioimalla edellä mainitut asiat korostaen yleisen varovaisuusperiaatteen mukaisesti hankkeen mahdollisten välillisten vaikutusten arviointia täysimääräisesti ilman asiaan kuuluvia erillisiä lieventämistoimia tai vaihtoehtoisia ratkaisuja.

.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Biologi Simo Jokinen ja ratkaissut Alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tämä asiakirja KASELY/475/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/475/2021 har godkänts elektroniskt

Perttola Pertti 06.04.2023 11:32

Jokinen Simo 06.04.2023 11:31

Kouvola kaupunki
kirjaamo@kouvola.fi

Kouvolan kaupungin lausuntopyyntö 13.11.2023

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojelulain (1996/1096) 65 §:n mukainen lausunto, täydennetty Lintukymmin Natura-arviointi, rantaosayleiskaavan muutos, maanomistajien aloitteet 2020

Kouvolan kaupunki on pyytänyt Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta luonnonsuojelulain (1996/1096) 65 §:n mukaista lausuntoa otsikon mukaisessa kaavahankkeessa tehtyyn arviointiin Pyhäjärven Natura-alueeseen (FI0406003) kohdistuvista vaikutuksista. Kaakkois-Suomen ELY-keskus on 6.4.2023 antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota hankkeen kuvauksen, tausta-aineiston sekä välillisten vaikutusten arvioinnin puutteisiin ja esittänyt arviointia näiltä osin täydennettäväksi. Kaupunki pyytää ELY-keskuksen lausuntoa täydennettyyn arviointiin. Lausuntomenettelyssä sovelletaan asian vireille tullessa voimassa ollutta luonnonsuojelulakia (1996/1096).

Arviointia on täydennetty ELY-keskuksen toimittamilla Pyhäjärven Natura-alueen linnustoselvityksillä. Huolimatta alueen pesimä- ja muuttolinnuston verrattain kattavista ja säännöllisistä tutkimuksista pitkältä ajalta, arviointi perustuu ennen kaikkea tietämykseen Natura-tietolomakkeessa luetteloitujen lintulajien runsaudesta ja ekologiasta. Arvioinnissa on virheellisesti oletettu tietolomakkeeseen kirjattujen muuttolintutietojen olevan karkeita arvioita ja tutkimuksiin perustumattomia. Tietolomakkeessa muuttolintutiedon laatu on luokiteltu hyväksi ja tutkimuksiin perustuvaksi. Tietolomakkeessa on viitattu tietolähteinä käytettyihin selvityksiin ja hoito- ja käyttösuunnitelmaan, joita ei ole arvioinnissa huomioitu. Tehtyjen selvityksien mukaan häiriölle arimpien kosteikkolajiston pesimä- ja ruokailualueita on verrattain lähellä kaava-alueen rakennuspaikkoja. Arvioinnissa arimpana lajina mainitun ruskosuohaukan on esimerkiksi todettu pesineen satunnaisesti kaava-alueen rantavyöhykkeen ruovikossa. Natura-alueeseen kuuluvat Suolalahti ja Lintukymi ovat olleet äärimmäisen uhanalaisen punasotkan merkittävimpiä muuton aikaisia levähdysalueita Suomessa 2000-luvulla.

19.3.2024

Rantaosayleiskaavassa osoitetut uudet pysyvään asumiseen tarkoitetut rakennuspaikat (AP/2) on osoitettu alueelle, johon liittyy maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukainen suunnittelutarve sekä rantaintressi. Rakennuspaikkojen sijoittumiseen vaikuttaa vesistön läheisyys ja vesistön saavutettavuus. Rakennuspaikkojen lyhyt etäisyys rantaan ja rannan helppo saavutettavuus luovat olosuhteet, joiden todennäköisenä seurauksena ihmistoiminnot tulevat näkymään ja kuulumaan rakennuspaikkojen kohdalla olevalla ranta-alueella. Kaavamääräyksiin tai viranomaisvalvonnalla ihmistoiminnan vaikutuksia on lähes mahdoton estää silloin, kun uudet rakennuspaikat sijoittuvat esitetyn kaltaisesti aivan rannan tuntumaan.

Vastoin ELY-keskuksen aiempaa lausuntoa arvioinnissa todetaan, ettei rakennuspaikoista mahdollisesti aiheutuvien välillisten vaikutusten arviointi kuulu Natura-arvioinnin piiriin, vaan jälkikäteiseen viranomaisvalvontaan. Ranta-alueen VL-merkinnän todetaan perusteettomasti tarkoittavan yleistä virkistysaluetta, jossa pysyvät maanomistusolot rajoittaisivat asukkaiden tulevaa rannan käyttöä. Ilman tietoa alueen nykyisestä virkistyskäytöstä yhtenä johtopäätöksenä todetaan ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettujen rakennuspaikkojen rajoittavan rannalla liikkumista ja lisäävän lintujen pesimä- ja ruokailurauhaa.

Arvioinnissa on edelleen yleisesti todettu, ettei Natura-alueen elinympäristöjen vähittäinen heikentäminen ole merkittävää, jos elinympäristöt eivät ole korvaamattomia. Vaikutuksia ei ole arvioitu yhdessä alueen muiden heikentävien tekijöiden kanssa vaan verrattu niihin. ELY-keskuksen käsityksen mukaan vähäistenkin heikentävien tekijöiden kumulatiivista vaikutusta tulisi tarkastella kaikissa tapauksissa. Vaikutuksia tulee aina arvioida yhdessä muiden hankkeiden kanssa.

Edellä mainituista seikoista huolimatta mahdollisia välillisiä vaikutuksia linnustoon etenkin lisääntyvän häiriön osalta on arvioitu lajikohtaisesti yleisellä tasolla varovaisuusperiaatteen mukaisesti perusteellisesti. Lievennystoimiksi on esitetty, että häiriöiden paikalliseksi minimoimiseksi on kaavamääräyksiin ja rantametsien käyttöä koskevin säännöksiin varmistettava, että uusien asuinpaikkojen ja suojelualueen rajan väliin jää niin leveä metsävyöhyke, että suojelualueen puolelle ei yllä lintuja häiritsevää melua eikä ihmisten liikkumisesta ja oleskelusta rannan lähellä muutakaan merkittävää häiriötä. Suojavyöhykkeen leveyden tulisi olla vähintään 20–30 metriä, ja sillä, kuten suojelualueen puolellakin, olisi

19.3.2024

kiellettyä rakentaa melua tai häiriötä tuottavia rakennelmia tai muita rakenteita.

Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön (EYT C-127/02) mukaan suunnitelmasta tai hankkeesta aiheutuvien vaikutusten asianmukainen arviointi merkitsee sitä, että ennen sen hyväksymistä on alaa koskevat parhaat tutkimustulokset huomioon ottaen yksilöitävä suunnitelman kaikki sellaiset näkökohdat, jotka voivat yksinään tai yhdistettyinä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa vaikuttaa tämän alueen suojelutavoitteisiin. Hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat Natura-alueen suojelutavoitteisiin, mikäli objektiivisten seikkojen perusteella ei ole poissuljettua, että ne vaikuttavat kyseiseen alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat hyväksyä hankkeen varmistuttuaan siitä, että se ei vaikuta haitallisesti kyseisen alueen koskemattomuuteen, kun otetaan huomioon tämän toiminnan vaikutusten asianmukaista arviointia koskevat päätelmät.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen näkemys esitetystä rakentamisesta on, että uudet pysyvään asumiseen osoitetut rakennuspaikat ovat vaikutuksiltaan vesialueelle merkittävämpiä, kuin arvioinnissa on kuvattu. Sijoittamalla rakennuspaikat MRL:n mukaista suunnittelutarvealuetta kauemmaksi rannasta (vähintään 200 metriä) voitaisiin esitetyillä lievennystoimenpiteillä saavuttaa niillä tavoiteltuja vaikutuksia. Arvioinnin perusteluissa todettujen puutteitten takia ovat sen johtopäätökset paikallisista vaikutuksista Natura-alueelle pääosin edelleen tulkinnanvaraisia.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Biologi Simo Jokinen ja ratkaissut Alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tämä asiakirja KASELY/475/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/475/2021 har godkänts elektroniskt

Perttola Pertti 19.03.2024 14:43

Jokinen Simo 19.03.2024 14:41